

ประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ

เรื่อง กำหนดฉลากและเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษ หรือคำเตือน หรือข้อควรระวังการใช้
ที่ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่ผลิต นำเข้า หรือส่งออก
สำหรับยาแผนไทยซึ่งมีกัญชาปรุงผสมอยู่ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ (๗) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๔/๑ (๓)
และมาตรา ๓๔/๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับมติคณะกรรมการควบคุม
ยาเสพติดให้โทษ ในการประชุมครั้งที่ ๔๓๐-๖/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔
คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกบัญชีรายชื่อตำรับ ข้อบ่งใช้ ขนาดและวิธีใช้ ข้อห้ามใช้ ข้อควรระวัง
และข้อมูลเพิ่มเติมในตำรับการแพทย์แผนไทยและเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕
ที่เป็นยาแผนไทยซึ่งมีกัญชาปรุงผสมอยู่ในตำราการแพทย์แผนไทย จำนวน ๑๖ ตำรับ แนบท้าย
ประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ เรื่อง กำหนดฉลากและเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษ
หรือคำเตือน หรือข้อควรระวังการใช้ ที่ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕
ที่ผลิต นำเข้า หรือส่งออก สำหรับยาแผนไทยซึ่งมีกัญชาปรุงผสมอยู่ พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่
๒๖ กันยายน ๒๕๖๒ และให้ใช้บัญชีรายชื่อตำรับ ข้อบ่งใช้ ขนาด และวิธีใช้ ข้อห้ามใช้ ข้อควรระวัง
และข้อมูลเพิ่มเติมในตำรับการแพทย์แผนไทยและเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕
ที่เป็นยาแผนไทยซึ่งมีกัญชาปรุงผสมอยู่ในตำราการแพทย์แผนไทย จำนวน ๑๙ ตำรับ แนบท้ายประกาศนี้แทน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ธงชัย กิริติหัตถยากร

รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนงานบริการสุขภาพ

ประธานกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ

บัญชีรายชื่อตำรับ ข้องังใช้ ขนาดและวิธีใช้ ข้อห้ามใช้ ข้อควรระวัง และข้อมูลเพิ่มเติมในตำรับ การแพทย์แผนไทย เนบทำยประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ เรื่อง กำหนดฉลาก และเอกสารกำกับ ยาเสพติดให้โทษหรือคำเตือน หรือข้อควรระวังการใช้ที่ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่ผลิต นำเข้า หรือส่งออกสำหรับยาแผนไทยซึ่งมีกัญชาปรุงผสมอยู่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔

จำนวน ๑๙ ตำรับ

ชื่อตำรับยา	ที่มาของตำรับยา
๑. ยาอัคคินิวคณะ	คัมภีร์ธาตุนารายณ์
๒. ยาแก้ลมเนาวนารีวาโย	ตำรายาศิลาจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๓. ยาน้ำมันสนั่นไตรภพ	ตำรายาศิลาจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม, จารึกตำรายา วัดราชโอรสารามวรวิหาร
๔. ยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง	ตำรายาศิลาจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๕. ยาไฟอาวุธ	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๑ พระยาพิศณุประสาทเวช
๖. ยาแก้สันชมาต กล่อนแห้ง	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๒ พระยาพิศณุประสาทเวช
๗. ยาอัมฤตโอสถ	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๒ พระยาพิศณุประสาทเวช
๘. ยาอโภยสาลี	เวชศึกษา พระยาพิศณุประสาทเวช
๙. ยาไฟสาลี	อายุรเวทศึกษา (ขุนนิเทศสุขกิจ) เล่ม ๒
๑๐. ยาทำลายพระสุเมรุ	คัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม ๒ ขุนโสภิตบรรณลักษณ์
๑๑. ยาทัพยาธิคุณ	คัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม ๒ ขุนโสภิตบรรณลักษณ์
๑๒. ยาแก้ไอส้ม	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๔๘๙ มัดที่ ๓๒ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๕/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๑๓. ยาหอมเทพรำจวน	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๑๘ มัดที่ ๒๐ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๑๔. ยาพระศรีรัตนไตร	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๒๗ มัดที่ ๒๐ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๑๕. ยาอินท์จักร	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๐ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๑๖. ยามหาอาวุธ	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๐ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๑๗. ยาผลเตโช	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๓ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๑๘. ยาเขี้ยวมหาสัมฤทธิ์	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๖๓ มัดที่ ๒๓ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๑๙. ยาแก้ริดสีดวงหืดหอบ	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๓ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ

๑. ยาอัคคีนิวคณะ
(คัมภีร์ธาตุนารายณ์)

ข้อบ่งใช้	แก้คลื่นเหียนอาเจียน ที่เกิดจากไพล่อยอาหารผิดปกติ
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้า น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติก โรคกระเพาะอาหารและกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยารสร้อน
ข้อมูลเพิ่มเติม	- ดิกกะขาคินี หมายถึง ไพล่อยอาหารหรือไฟในช่องท้องที่เพิ่มมากผิดปกติ(กำเริบ) ซึ่งมักสัมพันธ์หรือเกิดจากปิตตะกำเริบ - วิสมามันทาคินี อันทุพล หมายถึง ไพล่อยอาหารที่มีลักษณะที่ไม่สม่ำเสมอหรือไม่คงที่ เช่น บางมื้อกินอาหารได้มากเนื่องจากไพล่อยอาหารมีกำลังแรง แต่พอถึงมือต่อไปมีอาการเบื่อหรือไม่อยากรับประทานอาหารเนื่องจากไพล่อยอาหารหรืออัคคีอ่อนกำลังลง ลักษณะ หรืออาการขึ้นๆ ลงๆ หรือไม่แน่นอน หรือไม่สม่ำเสมอของไพล่อยอาหารเป็นผลจากความผิดปกติของ “วาตะ” หรืออาจกล่าวอีกอย่างว่า “วาตะทำให้ไพล่อยอาหารมีลักษณะที่ไม่แน่นอน” - ยามีสรร้อน ผู้ป่วยที่มีภาวะโรคกระเพาะอาหารควรรับประทานหลังอาหาร - ชื่ออื่นในตำรายาเกร็ด อัคคีวิฆนะ, ยาชื่ออัคคีวิฆนะ, ยาชื่ออัคคี

๒. ยาแก้ลมเนาวนารีวาโย
(ตำรายาศิลาจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม)

ข้อบ่งใช้	แก้ลมเนาวนารีวาโย
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพราโนลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง
ข้อมูลเพิ่มเติม	ลมเนาวนารีวาโย เป็นลมที่ทำให้มีอาการเจ็บแปลบที่ปลายมือปลายเท้าคล้ายปลาชุกยอก ต้นคอตึงแข็งเกร็ง หันคอไม่ได้

๓. ยาน้ำมันสนันไตรภพ

(ตำรายาศิลาจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม,
จารึกตำรายา วัดราชโอรสารามวรวิหาร)

ข้อบ่งชี้	แก้กษัยเหล็ก
ขนาดและวิธีใช้	- ใช้น้ำมันทาริดท้อง นวดคลึงบริเวณรอบสะดือถึงชายโครง ทิศตามเข็มนาฬิกา ๓ วันก่อน แล้วจึงรับประทานน้ำมัน
ข้อห้ามใช้	- การรับประทานครั้งละ ๑ ช้อนชา วันละ ๑ ครั้ง ก่อนอาหารเช้า เป็นเวลา ๓ วัน ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพรานอลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติก ผู้ป่วยโรคกระเพาะอาหารและกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยารสร้อน - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคไทรอยด์ - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่มีอาการอาหารไม่ย่อย (กรณีการรับประทานยา) - ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับ ไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้
ข้อมูลเพิ่มเติม	กษัยเหล็ก เป็นกษัยอันเกิดจากอุปปาติกะโรคชนิดหนึ่ง เกิดจากลมอัดแน่นแข็งเป็นดาน อยู่ในท้องน้อย ผู้ป่วยมีอาการเจ็บปวดท้องแข็งลามขึ้นไปถึงยอดอก กินอาหารไม่ได้ เป็นต้น

๔. ยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง
(ตำรายาศิลาจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม)

ข้อบ่งใช้	แก้ลมขึ้นเบื้องสูง
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพรานอลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติก ผู้ป่วยโรคกระเพาะอาหารและกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยารสร้อน
ข้อมูลเพิ่มเติม	- ลมขึ้นเบื้องสูง เป็นโรคลมที่ทำให้มีอาการปวดศีรษะ ตาแดง หูตาฝ้าฟาง หูอื้อ อ่อนเพลีย สิวกระจาย เป็นต้น - ต้องฆ่าฤทธิ์ต้องดื่มน้ำไปปรุงยา

๕. ยาไฟอวารู

(แพทยศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๑ พระยาพิศณุประสาทเวช)

ข้อบ่งใช้	แก้ลมจุกเสียด ปวดมวนท้อง แก้กานเสมหะ
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำมะนาว - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพรานอลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติก ผู้ป่วยโรคกระเพาะอาหารและกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยารสร้อน
ข้อมูลเพิ่มเติม	ดานเสมหะ หมายถึง เสมหะที่คั่งค้างในลำไส้ทำให้ท้องแข็งปวดมวน

๖. ยาแก้สัณฑฆาต กร่อนแห้ง
(แพทยศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๒ พระยาพิศณุประสาทเวช)

ข้อบ่งใช้	บรรเทาอาการท้องผูกเป็นปรกติ อาการปวดเมื่อยทั่วร่างกาย มือชาเท้าชา ปวดศีรษะ หน้ามืดวิงเวียน จุกเสียดท้อง แน่นหน้าอก ที่เกิดจากโอสัณฑฆาต และกล่อนแห้ง
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และ ยาด้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพรานอลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติก ผู้ป่วยโรคกระเพาะอาหารและกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยารสร้อน - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยสูงอายุ
ข้อมูลเพิ่มเติม	ต้องฆ่าฤทธิ์ต้องดื่งก่อนนำไปปรุงยา

๗. ยาอัมฤตโอสถ

(แพทยศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม ๒ พระยาพิศณุประสาทเวช)

ข้อบ่งใช้	แก้ลมกษัย
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพรานอลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติก ผู้ป่วยโรคกระเพาะอาหารและกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยาสร้อน - ควรระวังการใช้ยานี้ในผู้ป่วยสูงอายุ
ข้อมูลเพิ่มเติม	ลมกษัย เป็นลมที่ทำให้ผอมแห้งแรงน้อย ทำให้มีนติง มือเท้าอ่อนแรง เป็นต้น

๘. ยาอโกลยาสาลี
(เวชศึกษา พระยาพิศณุประสาทเวช)

ข้อบ่งใช้	แก้โรคทางลม บรรเทาอาการจุกเสียดแน่น
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพรานอลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติก ผู้ป่วยโรคกระเพาะอาหารและกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยาร้อน
ข้อมูลเพิ่มเติม	ยาอโกลยาสาลีเป็นสูตรตำรับเดียวกับยาอภัยสาลี ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เพียงแต่ในบัญชียาหลักแห่งชาติไม่ได้ใส่กัญชาในสูตรตำรับ เนื่องจากเสนอตำรับยา ก่อนที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศบังคับใช้

๙. ยาไพสาลี
(อายุรเวทศึกษา (ขุนนิทเทสสุขกิจ) เล่ม ๒)

ข้อบ่งใช้	แก้โรคลม แก้หืดไอ มีเสมหะ
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง น้ำอ้อยแดง น้ำนมโค - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพรานอลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติก ผู้ป่วยโรคกระเพาะอาหารและกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยารสร้อน - ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับ ไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้ - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยสูงอายุ

๑๐. ยาทำลายพระสุเมรุ
(คัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม ๒ ชุนโสภิตบรรณลักษณะ)

ข้อบ่งใช้	แก้ลมจุกเสียด ลมปะทะอก ลมตามีตพูนหนัก ปวดหัวมึนตึ๊ง ลมเมื่อยขบในร่างกาย ลมสะดุ้งและสั่นไปทั้งตัว ลมเปลี่ยวดำ ลมอัมพฤกษ์อัมพาต ลมปัตฆาต
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำอ้อยแดง น้ำนมโค - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพราโนลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันเลือดสูง โรคหัวใจ โรคแผลเปื่อยเพปติก โรคกระเพาะอาหารและโรคกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยารสร้อน - ควรระวังการใช้ยานี้ในผู้ป่วยสูงอายุ - ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับ ไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้
ข้อมูลเพิ่มเติม	ลมเปลี่ยวดำ เป็นโรคลมชนิดหนึ่ง เกิดจากการกระทบกับความเย็นมากจนเป็นตะคริว ผู้ป่วยมีอาการกล้ามเนื้อเกร็งอย่างรุนแรง กระตุก ทำให้เจ็บปวดบริเวณที่เป็นมาก มักแก้โดย การนวดจุดบริเวณตามัด้านในหรืออาจรักษาด้วย ยาสังขวิไชย หรือยาทำลายพระสุเมรุ (ข้อมูลจากพจนานุกรมศัพท์แพทย์ และเภสัชกรรมแผนไทย ฉบับราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๙ หน้า ๔๗๒)

๑๑. ยาทัพยาธิคุณ
(คัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม ๒ ขุนโสภิตบรรณลักษณะ)

ข้อบ่งใช้	แก้กล่อน ๕ ประการ ที่ทำให้จุกเสียดเป็นพรรตึกเป็นก้อนในท้อง เจ็บเมื่อยขบตามร่างกาย ปากเปรี้ยว กินอาหารไม่รู้รส นอนไม่หลับ
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพรานอลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติก โรคกระเพาะอาหารและกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยารสร้อน - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยสูงอายุ
ข้อมูลเพิ่มเติม	- กล่อน ๕ ประการ ได้แก่ กล่อนดิน กล่อนน้ำ กล่อนลม กล่อนไฟ และกษัยกล่อน - ต้องฆ่าฤทธิ์ต้องดิ่งก่อนนำไปปรุงยา

๑๒. ยาแก้ไอสั้ม
(ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๔๘๙ มัดที่ ๓๒ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๕/๒ หอสมุดแห่งชาติ)

ข้อบ่งใช้	แก้ไอ ขับเสมหะ
ขนาดและวิธีใช้	อมครั้งละ ๑ - ๒ เม็ด เมื่อมีอาการไอ วันละ ๓ - ๔ ครั้ง ดื่มหรือจิบน้ำอุ่นหลังการช้ยา
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่ท้องเสียง่าย เนื่องจากมะขามเปียกมีฤทธิ์เป็นยาระบาย - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยจำกัดเกลือ เนื่องจากมีเกลือปริมาณมาก
ข้อมูลเพิ่มเติม	ใช้ในกรณีที่มีเสมหะเหนียวข้นในผู้ป่วยโรคหอบหืด

๑๓. ยาหอมเทพراجวน
(ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๑๘ มัดที่ ๒๐ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ)

ข้อบ่งใช้	แก้กลุ่มอกกลุ่มใจ ช่วยเจริญอาหาร
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๑ - ๑.๕ กรัม ละลายน้ำกระสายยา ทุก ๓-๔ ชั่วโมง เมื่อมีอาการ น้ำกระสายยาที่ใช้ - ละลายน้ำสุกกิน แทรกพิมเสนเล็กน้อย - หากไม่มีพิมเสนให้ใช้เพียงน้ำต้มสุก
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อมูลเพิ่มเติม	- น้ำประสานทองต้องสะอาดตามกรรมวิธีก่อนนำไปปรุงยา โดยนำใส่หม้อดินหรือกระทะ ตั้งไฟจนละลายและฟูขาวดีทั่วกัน แล้วจึงยกลงจากไฟ จึงนำไปใช้ปรุงยาได้ - ใช้กะล่ำพอกสลดได้

๑๔. ยาพระศรีรัตนไตร
(ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๒๗ มัดที่ ๒๐ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ)

ข้อบ่งใช้	บำรุงร่างกาย เจริญอาหาร ช่วยให้นอนหลับ เป็นยาอายุวัฒนะ
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒๕๐ มิลลิกรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและก่อนนอน น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อมูลเพิ่มเติม	น้ำกระสายยา ใช้เพียงน้ำผึ้งรวงก็เพียงพอ ไม่แนะนำให้ใช้ชันชัสกร

๑๕. ยาอินทจักร
(ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๐ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ)

ข้อบ่งใช้	บำรุงกำลัง เป็นยาอายุวัฒนะ
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๑ - ๒ กรัม วันละ ๑ ครั้ง ก่อนนอน น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง น้ำนมโค - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อควรระวัง	- ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด (antiplatelet) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาเฟนิโทอิน (phenytoin) โพรพราโนลอล (propranolol) ทีออฟิลลีน (theophylline) และไรแฟมพิซิน (rifampicin) เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทย และดีป्लीเป็นส่วนประกอบ
ข้อมูลเพิ่มเติม	- ตัวยาบุกควรเตรียมตามกรรมวิธีก่อนนำไปปรุงยา โดยถ้าเป็นตัวยาสด ให้หั่นเป็นแว่นบาง ๆ นำมาล้างน้ำสะอาด ๗ ครั้ง แล้วนำมาตากหรืออบให้แห้ง คั่วด้วยไฟอ่อน ๆ พอสุก จึงนำมาปรุงยาได้ - หิงค์ยางโพธิ์ หมายถึง มหาหิงค์ซึ่งฆ่าฤทธิ์แล้ว - ว่านน้ำ ปริมาณการใช้ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด

๑๖. ยามหาอาวุธ
(ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๐ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ)

ข้อบ่งใช้	แก้ริดสีดวงผอมเหลือง ที่ทำให้มือตีนตาย เมื่อยล้า เสียดชายโครง
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๑ - ๑.๕ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและก่อนนอน น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อมูลเพิ่มเติม	- ริดสีดวงผอมเหลือง หมายถึง โรคริดสีดวงที่เกิดเรื้อรังทำให้ร่างกายซูบผอม - กลอย กระดาด บุกรอ อุดพิศ ต้องนำไปเตรียมตามกรรมวิธีก่อนนำไปปรุงยา โดยถ้าเป็น ตัวยาสด ให้หั่นเป็นแว่นบาง ๆ นำมาล้างน้ำสะอาด ๗ ครั้ง แล้วนำมาตากหรืออบให้แห้ง คั่วด้วยไฟอ่อน ๆ พอสุก จึงนำมาปรุงยาได้

๑๗. ยาผลเตโซ

(ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๓ มัดที่ ๒๑ ตู ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ)

ข้อบ่งใช้	บำรุงไฟธาตุ แก้อาโปธาตุกำเริบที่ทำให้ปัสสาวะมาก
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำต้มสุก
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อมูลเพิ่มเติม	- แก้อาโปธาตุกำเริบที่ทำให้ปัสสาวะมาก หมายถึง ผู้ที่ไฟธาตุไม่สมบูรณ์ทำให้การ เผาผลาญไม่ดี เกิดการเกินของธาตุน้ำในร่างกาย ซึ่งร่างกายต้องปรับสมดุลด้วยการ ขับออกทางปัสสาวะและเมื่อร่างกายขับออกมากก็ต้องดื่มน้ำเข้าทดแทน วนเวียนไป จึงต้องบำรุงไฟธาตุให้สมบูรณ์ - น้ำตาลทราย ใช้แบบน้ำตาลทรายแดง

๑๘. ยาเขียวมหาสมุทร
(ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๖๓ มัดที่ ๒๓ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ)

ข้อบ่งใช้	แก้ไข้ออกผื่น
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๑ - ๑.๕ กรัม ละลายน้ำกระสายยา ทุก ๔-๖ ชั่วโมง เมื่อมีอาการ น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำดอกไม้หรือน้ำดอกไม้เทศ - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อมูลเพิ่มเติม	- ไข้ออกผื่น หมายถึง ไข้ที่มีการผดที่ผิวหนัง - หากใช้ยาเป็นเวลานานเกิน ๓ วัน แล้วอาการไม่ดีขึ้น ควรปรึกษาแพทย์

๑๙. ยาแก้ริดสีดวงหัดหอบ
(ตำรายาแก้ริดสีดวงหัดหอบ เลขที่ ๒๓๓ มัดที่ ๒๑ ตู ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ)

ข้อบ่งใช้	แก้ริดสีดวงหัดหอบ ไอ ท้องเป็นดาน
ขนาดและวิธีใช้	รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น น้ำกระสายยาที่ใช้ - น้ำผึ้งรวง - ถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ ให้ใช้น้ำต้มสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อมูลเพิ่มเติม	- ริดสีดวงอันบังเกิดในลำไส้ใหญ่ มีอาการกระทำให้ผอมแห้ง ผอมเหลือง ให้เมื่อยให้หอบ บางทีให้ปวดท้องและท้องขึ้นมีรูปร่าง ให้ผะอืดผะอม - ดาน หมายถึง แข็ง แน่น เรียกสิ่งที่มีลักษณะแข็งเป็นดานอยู่ในท้อง เช่น ดานเลือด ดานลม - เปลือกหอยแครง ต้องนำไปเตรียมตามกรรมวิธีก่อนนำไปปรุงยา